

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

ORIGINALAKT

BESLUT

2009-07-07

1(2)
50513-09
511-35517-06
1214-213

Vår referens

Miljöavdelningen
Andreas Malmgren
040 - 25 25 46

ENLIGT SÄNDLISTA

Fastställelse av Skötselplan för naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län. (3 bilagor)

Länsstyrelsen har arbetat fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län. Naturreservatet bildades den 11 december 2006. Förslaget har remissbehandlats.

BESLUT

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Länsstyrelsen skötselplanen, daterad 7 juli 2009, för naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i Svalövs och Klippans kommuner (Bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljödepartementet

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog Naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, beslutande och Andreas Malmgren, föredragande.

Per-Magnus Åhrén

Andreas Malmgren

Fastställande 2009-07-07

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 22 55	6 88 11-9	skane@lansstyrelsen.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-25 22 55	5050-3739		

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

ORIGINAL

BESLUT

2009-07-07

2(2)

511-35517-06

1214-213

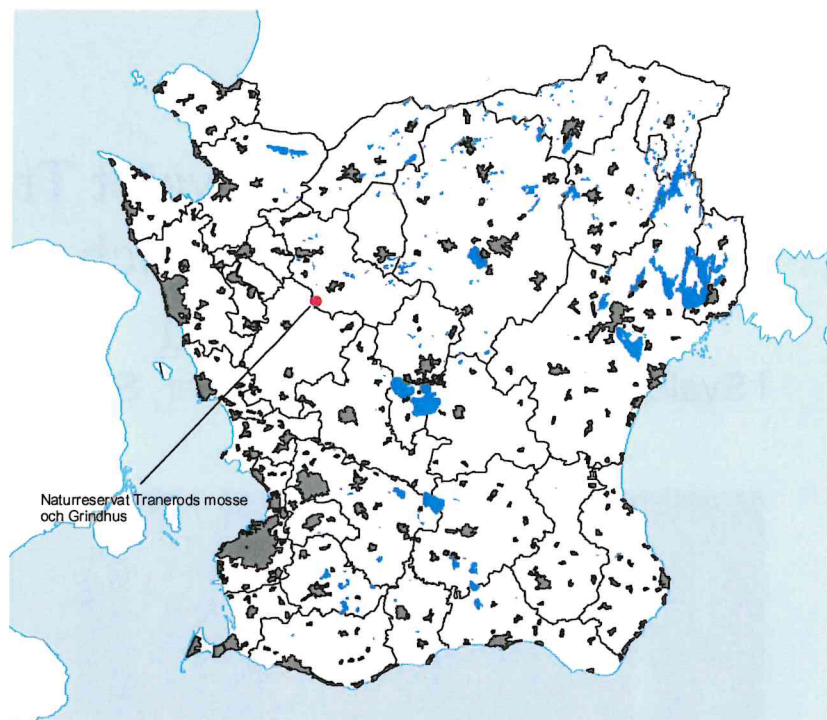
Bilagor:

1. Skötselplan för naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i Svalövs och Klippans kommuner
2. Hur man överklagar
3. Sändlista

Skötselplan för naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län.

Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten

Titel:	Förslag till skötselplan för naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Kläveröd
Utgiven av:	Länsstyrelsen i Skåne Län
Författare:	Ylva Setterby, reviderad av Andreas Malmgren
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 skane@lansstyrelsen.se
Foto:	Ylva Setterby
Dnr:	511- 35517-06

1 SYFTET MED RESERVATET	5
2 BESKRIVNING AV OMRÅDET	5
2.1 Administrativa data.....	6
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning.....	7
2.3 Geovetenskaplig beskrivning.....	11
2.4 Översiktlig vegetationsbeskrivning	11
2.5 Områdets bevarandevärden	15
2.5.1 Geovetenskapliga bevarandevärden.....	15
2.5.2 Biologiska bevarandevärden	15
2.5.3 Kulturhistoriska bevarandevärden	19
2.6 Intressen för friluftslivet	20
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	21
3.1 Övergripande bevarandemål	21
3.2 Generella åtgärder	21
3.3 Planeringsområden	23
4 BEVARANDEMÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR PLANERINGSOMRÅDEN.....	24
4.1 Planeringsområde Pf – Produktionsskog som successivt skall avvecklas och överföras till NS	24
4.2 Planeringsområde Ns – Skog av naturvårdsintresse som kräver skötsel.....	24
4.3 Planeringsområde No - Skog av naturvårdsintresse som lämnas för fri utveckling.....	25
4.4 Planeringsområde B – Naturbetesmark som skall betas	26
4.5 Planeringsområde Ms – Myrmark som kräver skötsel.....	27
4.6 Planeringsområde Mo – Myrmark som lämnas för fri utveckling	27
5 FRILUFTSLIV OCH TURISM	29

5.1 Syfte.....	29
5.2 Information, tillgänglighet, parkeringar mm	29
6 TILLSYN.....	29
7 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING.....	29
8 KÄLLOR.....	31
<i>Litteratur.....</i>	31
<i>Kartor</i>	32
<i>Muntliga kontakter.....</i>	32

1 Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- Återskapa och bibehålla ett myrområde med naturlig hydrologi,
- Återskapa och bibehålla mossens representativa särdrag som sydvästlig mosse med kantskog av björk och dess biologiska samt geovetenskapliga värden,
- Bevara och utveckla de kulturhistoriska och biologiska värdena i de områden som återger Söderåsens karaktär under senare delen av 1800-talet och ligger i anslutning till mossen,
- Tillgodose allmänhetens möjlighet till rörligt friluftsliv och upplevelser av områdets natur samt informera besökare om områdets natur och kulturhistoriska värden.

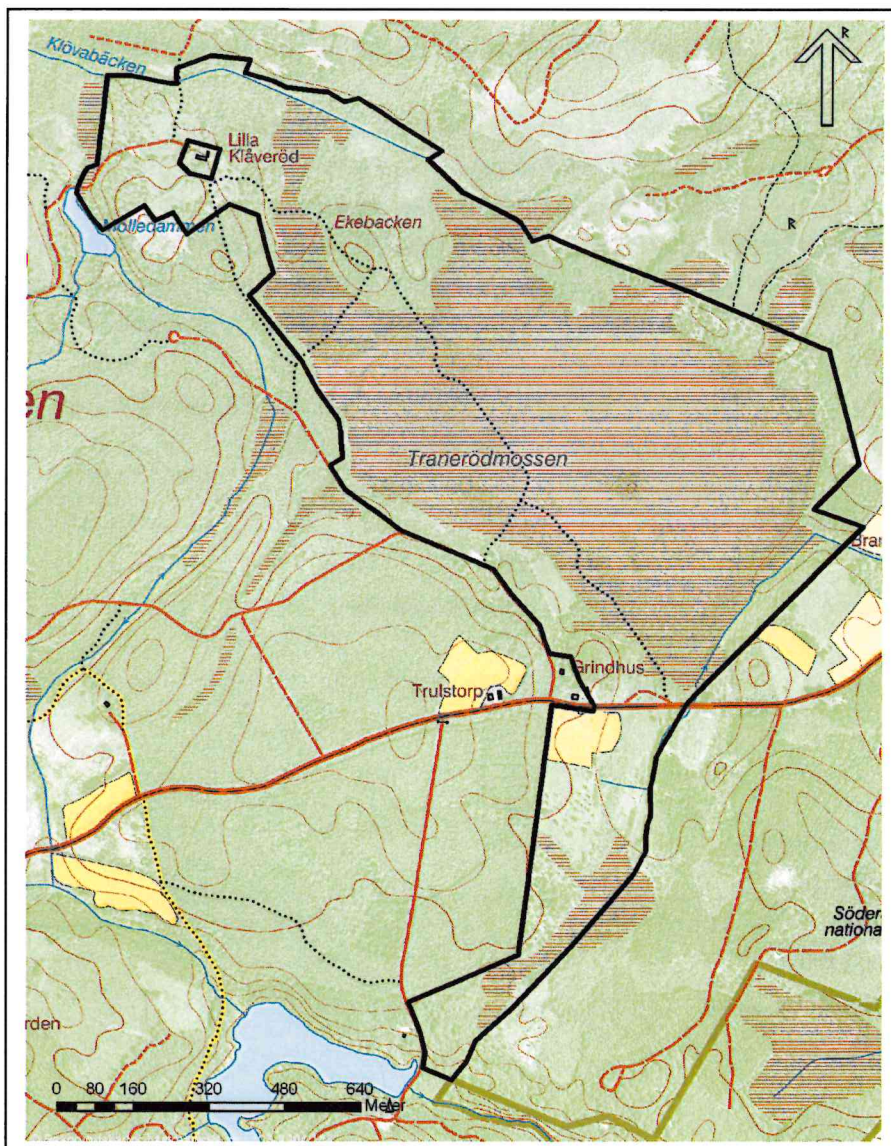

Fig. 1, Heldragen linje markerar gränsen till naturreservatet.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd
Objektnummer	1214-213
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2006-12-11
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län
Internationella åtaganden	Natura2000
Län	Skåne
Kommuner	Svalöv och Klippan
Socknar	Konga och Riseberga
Vegetationszon	Nemorala zonen
Gränser	Området är markerat med heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Klåveröd 1:68 (del av), Ljungby 2:29, Ljungby 3:2, Ljungby 5:22, Bonnarp 1:2 och Riseberga - Svenstorp 13:1
Markägare	Region Skåne, Naturvårdsverket, enskild
Servitut och nyttjanderätter	Ljungby 2:29 – rätt till väg i Slättåkra 1:10, Ljungby 3:2 – rätt till ledning för Ljungby 1:3, rätt till kraftledning för Ljungby 48:1 och rätt till tele, Riseberga-Svenstorp 13:1 – rätt till kraftledning för Ljungby 48:1
Läge	Området är beläget på Söderåsens platå ca 3 km sydväst om Ljungbyhed och ca 8 km VNV om Röstånga
Kartblad	Topografiska kartan: 3C Helsingborg SO
Ekonomiska kartan: 3C3h Ljungbyhed	
Koordinater	x: 1336850 y: 6216212
Naturgeografisk region	Nr 8, Nordöstkånes barrskoglandskap
Areal	Ca 118,6 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Skåne län

Bilagor:

- Karta 1, Reservatets avgränsning
- Karta 2, Planeringsområden
- Karta 3, Anläggningar
- Karta 4, Natura 2000 habitat
- Karta 5, Avrinningsområden, diken
- Karta 6, 1947 års flygfoto

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Traneröds mosse är speciell eftersom den är en av de få kvarvarande sydvästliga mossarna med kantskog av björk. Det är numera också ovanligt i Skåne med ett så utvecklat och till stora delar opåverkat laggkärr. I nära anslutning till mossen finns gamla jordbruksmarker bevarade. Dessa är småskaliga och vissa har bevarat sin prägel sedan 1800-talet. Till största delen är de dessutom inte påverkade av handelsgödsel. Idag hålls de som ligger söder om mossen, Grindhus, öppna genom extensivt bete av highland cattle. Lilla Klåveröd, som ligger i anslutning till reservatet i Nordväst, har betats av får. Det förekommer även mindre avsnitt med bokskog och lövblandskog i reservatet. Omgivningarna består mest av granplanteringar i väst, men av ett mer varierat landskap med mer lövskog och hagmarker i öst och nordöst.

Redan under förhistorisk tid utnyttjades markerna på Söderåsen till bete och ett primitivt röjgödslingsjordbruk. Detta är något som de talrika odlingsrösena i området också vittnar om (se Fig. 2).

Fig. 2, Odlingsrösen i Lilla Klåveröd.

Både Lilla Klåveröd och Grindhus har bildats som intagor på utmarken till Klåveröds by. Det är oklart när detta ägt rum, men möjligt är att Stenbrohus (Lilla Klåveröd) och Bolbrohus (Grindhus) tillkom under 1700-talet i samband med att bönderna friköpte sina gårdar från kronan.

Vid granskning av 1867 års skifteskarta går det att utläsa att nästan halva Grindhus var utmark som betades. Även den del av reservatet som ligger norr om vägen och väster om mossen är utsatt som utmark och "skogbeväxt kohage". Resterande delar av Grindhus bestod av mer småskaliga inägor i form av åkrar och ängar. Lilla Klåveröd bestod helt av småskaliga inägor, men här utnyttjades marken även till bete. Under slutet av 1800-talet efter laga skifte förändrades markerna. Jämförs skifteskartan med ekonomiska kartan från 1913 visar det sig att åkrarna röjts på sten och utvidgats samt att övervägande delen av ängsmarken lagts om till bete. En mindre yta utnyttjades dock fortfarande som slåttermark.

Omgivningarna till Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd genomgick mycket stora förändringar en tid efter laga skiftet, då den vidsträckta delvis trädlösa utmarken planterades med skog. Idag bedrivs ett modernt rationellt skogsbruk där med gran. Innan laga skiftet var omgivningarna alltså både öppnare och mer mosaikartade.

Själva mossen har tidigare använts till torvbrytning för husbehov och antagligen hållits öppen med hjälp av bete tidigt på våren. I delningsbeskrivningen till enskiftets karta 1804 – 1809 står bland annat att läsa; "Tranerödsmosse, sedan den dikats, kan denna med tiden skäras torv".

O.D. Krooks stiftelse köpte den del av Traneröds mosse som tillhörde Malmöhus län. Denna del av mossen röjdes på gran i början av 80-talet, men det är också sista gången. Den gran som är planterad på och i anslutning till "Ekebacken", som ligger nordväst om mossen, är åtminstone 2:a generationen. Det äldre beståndet är ca 35 år och de yngre mellan 16 och 20 år gamla. Granplanteringarna väster om mossen, bortanför skogsvägen, är också andra generationen och ca 15 år gamla. De enda diken i närheten av mossen som rensats under denna regi på Malmöhussidan är de som ligger söder om vägen och utgör tillflöde till mossen. Detta genomfördes för ca 7 år sedan. Övriga diken har fått växa igen.

1975 köpte O.D. Krooks stiftelse Grindhus av tre syskon och fastigheten var då relativt eftersatt. Highland cattle köptes in och sedan dess har området söder om vägen betats under sommarhalvåret, medan området norr om vägen betats under vinterhalvåret.

Vid granskning av flygfoton från 1947 verkar det som om mosseplanet, bortsett från själva kantskogen, saknade trädvegetation ända fram till dess. Bete och slåtter i kombination med brand kan ha hjälpt till att hålla det öppet. Därefter har mossen börjat växa igen och alltmer gran etablerat sig. Idag är det öppna mosseplanet knappt hälften så stort (se Fig. 3 och 4).

Förutom spåren av dikningar i norra och nordvästra mossen inskränker sig kulturpåverkan där till några mindre torvgravar i den östra laggen och mossekanten samt den gamla markeringen av länsgränsen, vilken skett genom att en torvvall byggts upp. Denna framträder idag dock bara som en låg förhöjning med ett grunt igenvuxet dike. Torvbrytningen vid mossens nordöstra delar skedde i mindre omfattning under 1900-talets början och under andra världskriget (Liedberg och Thelaus 1979).

På tre separata ställen i området består vegetationen av bokskog, ett i norr, ett i söder och ett i mitten nära Grindhus. Beståndet i norr har ett stort inslag av ek och gran och kallas för "Ekebacken".

Fig. 3, Ortofoto över mossen från 1947.

Fig. 4, Ortofoto över mossen från 2002.

2.3 Geovetenskaplig beskrivning

Området är beläget på Söderåsens plåtå ca 170 m ö h. Denna urbergshorst (Söderåsen) är ett resultat av den långlivade rörelse- och sprickzonen i kontinentalplattan som kallas för Tornquistzonen och sträcker sig på diagonalen tvärs över Skåne. Berggrunden domineras av gnejs (ortognejs) och det omgivande landskapet består av ett flackt moränlandskap, bestående av lerfria moräner, med avbrott av mycket markerade sprickdalar och åsens kantpartier. I Lilla Klåveröd är dock en del av jordarterna klassificerade som isälvsediment av grovsilt-block. Naturreservatet ligger inom ett område med ett regionalt nederbördsmaximum på ca 800 mm per år. Relaterat till övriga Skåne råder inlandsklimat, med kraftiga dygns- och årstidsvariationer i lufttemperatur och därmed även i relativ fuktighet.

Traneröds mosse ligger på en vattendelare och dräneras åt två håll av Rönne å, mot väster via Klövabäcken och mot norr via Skärån. Detta innebär att mossen utövar en reglerande effekt när det gäller avrinningen i Klövabäcken och Skärån, liksom även när det gäller klimatet i mossens omgivning. Klövabäcken har dessutom stora naturvårdsvärden nedströms med en skyddsvärd bottenfauna.

Traneröds mosse är en igenväxningstörvmark. Uppkomsten av mossen började då Traneröds sjö bildades genom att vatten ansamlades i en djup spricka i berggrunden under den senaste isavsmältningen. För ca 7000 år sedan hade sjön vuxit igen till ett kärr och därefter började allt mer vitmossa att etablera sig. Vid borrhningar har den mäktigaste lagerföljden mätts till 18 m. Utav denna består de övre 10 m av höghumifierad vitmossetorv och resten av lager av kärrtorv och gyttjor.

Arealmässigt domineras myrkomplexet av en koncentrisk mossebildning. Mossen ligger an mot fastmarken i så gott som hela sin omkrets och avgränsas av ett smalt björkbevuxet laggkär som ibland byts mot topogena kärr och sumpskog. Vattentillskottet till laggkärret kommer huvudsakligen genom avrinning från mossen och den omgivande fastmarken. Längs den västra kanten finns också några källor. I nordväst har ett drag avskilt den koncentrisk mossen från en välvd och mindre mossebildning. Den mindre mossbildningen i norr har påverkats mer av dikningar och täktverksamhet och därigenom vuxit igen mer.

2.4 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Traneröds mosse består numera till ganska stor del av trädbevuxen myr som domineras av björk, tall och gran. Det trädlösa mosseplanet är relativt torrt och har till synes ett oregelbundet mönster av tuvor och höljor, vilket är otypiskt för koncentriska mossar. Antagligen beror detta på att mosseplanet är så torrt att ristuvorna starkt dominerar medan höljorna är få och små. Tendenser till

succession mot igenväxning förekommer då det etablerar sig alltför träd, olika risarter, indifferent ört- och gräsvegetation samt skogsmossor på bekostnad av de typiska mjukmatte- och lösbottnarterna (se Fig. 5).

Fig. 5, Fotografi av det trädbevuxna mosseplanet i väster. Oktober 2005.

Ungefär i mitten av det öppna mosseplanet finns en fastmarksholme med ett trädskikt som domineras av björk och ett hedbetonat fältskikt som domineras av ris och smalbladigt gräs. Laggkärret, som i varierande bredd löper runt mossen, är mestadels bevuxet med björk men har i norr ett visst inslag av blandbuskkärr med vide och byts i väst tillfälligt ut till alkärr. Vanligt förekommande växtarter i laggkärret är bl a *Sphagnum angustifolium* och *S. papillosum* i bottenskiktet samt missne, vitag och myrlilja (*Calla palustris*, *Rhynchospora alba* och *Narthecium ossifragum*) i fältskiktet.

Mosseplanet är uppbyggt av framför allt tuvbildande vitmossor, som *Sphagnum magellanicum*, *Sphagnum rubellum* och *S. imbricatum*. I höljorna dominerar exempelvis *Sphagnum balticum*, *S. tenellum* och *S. cuspidatum*. Bland kärlväxterna är artantalet relativt lågt. Tuvkrönen domineras av ljung (*Calluna vulgaris*), klockljung (*Erica Tetralis*) och emellanåt kråkris (*Empetrum nigrum*)

(se Fig. 6). Andra vanligt förekommande arter är tuvsäv, tuvull, rosling, tranbär och rundsileshår (*Trichophorum caespitosus*, *Eriophorum vaginatum*, *Andromeda polifolia*, *Vaccinium oxycoccus* och *Drosera rotundifolia*). I sydost finns även enstaka förekomster av snip (*Trichoforum alpinum*) och nära fastmarksholmen i söder finns ett antal höljar som domineras helt av ängsull (*Eriophorum angustifolium*).

Fig. 6, Foto av tuvor och hölja taget i oktober 2005.

Kantskogen domineras av björk, men har även påtagliga inslag av tall och gran. Markvegetationen påminner om den på mosseplanet. Skillnaden är att marken är relativt väl-dränerad på grund av den sluttande topografin och att förhållandena dessutom är skuggiga. De arter som tillkommer är bl a bladmossor och vitmossor som *Sphagnum parvifolium* och *S. nemoreum*.

Den så kallade ekebacken i norr har ett hedbetonat fältskikt som domineras av ris och smalbladigt gräs. Det finns många flerstammiga äldre träd och en del död ved. En del av träden har ett betespräglat utseende och det finns även andra spår efter att där en gång varit bete. Stora granar utgör dock ett markant inslag och marken är sedan länge igenvuxen. Bokskogen i mitten är relativt trivial.

Grindhus består till största delen av gamla naturbetesmarker med ett flertal hävdgynnade indikatorarter. Naturbetesmarkerna varierar från att vara öppna till att ha ett ganska slutet trädskikt. Träden är tydligt präglade av friställning och betespåverkan. Bitvis består betesmarkerna av enbuskmarker bevuxna med björk och avenbok. Det förekommer vissa höjdskillnader och ett fuktstråk i sydost med ett topogent kärr. Där finns ett sumpigt mindre område med albuketters som betas samt en del alsumpskog. På en höjd ligger överraskande nog mitt i all den betespräglade vegetationen ett mindre granbestånd med stora tätt stående granar. Längst ner i söder av reservatet betas inte vegetationen, som består av tät hedbokskog. Denna ligger i en brant och död ved och äldre träd förekommer. Generellt sett är flertalet av bokarna relativt klena. En del kan dock vara senvuxna då beståndet är mycket tätt och detta gör att det kan vara svårt att avgöra ålder. Fältskiktet är här sparsamt bevuxet med framför allt harsyra och vitsippa.

I princip hela Lilla Klåveröd består av gamla naturbetesmarker och terrasserade åkrar, även om vissa av de mer trädbevuxna delarna endast skötts genom röjning eller lämnats till fri utveckling sista tiden. Här finns liksom i Grindhus ett flertal hävdgynnade arter (se Tabell 5). Innan 1990-talet var området ohävdad under en ganska lång period. Samtliga av de befintliga träden är alltså inte präglade av friställning utan det finns en hel del, framför allt björk och asp, som kommit under senare tid och har mer igenväxningskaraktär. Området är kuperat och till viss del terrasserat. I väster finns en ravin som sluttar ner mot ett lite flackare område i anslutning till Mölledammen.

Förekommande arter i jordbruksmarkerna är bl a kambräken, slåttergubbe, blåsuga, höskallra och svinrot (*Blechnum spicant*, *Arnica montana* och *Scorzonera humilis*), samt flera bestånd av bergbräken (*Oreopteris limbosperma*), längst i söder. På en anslutande igenväxande slåttermark finns också utpräglat slåttergynnade arter kvar.

2.5 Områdets bevarandevärden

2.5.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Traneröds mosse är en av de få större mossarna i länet som undgått omfattande förstörelse genom dikning och torvtäkt. Den är representativ i sin morfologiska uppbyggnad som sydvästlig koncentrisk mosse med kantskog av björk och har dessutom mycket mäktiga lagerföljder. Därför har den också utnyttjats mycket som forsknings- och undervisningsobjekt. Denna typ av mossar har blivit sällsynt även i ett europeiskt perspektiv.

2.5.2 Biologiska bevarandevärden

Ur faunasynpunkt har mossen uppmärksamats på grund av häckande orre, som minskade i antal under ett tiotal år från början av 90-talet och försvann från mossen i början av 2000-talet. Främsta anledningen till att häckningsplatsen övergavs är antagligen den drastiska minskningen av öppna naturbetesmarker i anslutning till mossen samt igenväxningen av det öppna mosseplanet. De förstnämnda har försvunnit dels genom igenplantering och dels genom igenväxning. Orrrens val av spelplatser verkar styras bl a av huruvida det finns ett brett synfält runt spelplatsen. Fäladsmarker och betesmarker med inslag av risvegetation står för ett väsentligt födotillskott i orrarnas totalbiotop.

Andra observerade fåglar på mossen vilka har högmossar som habitat är bl a ormvråk, storspov, sånglärka, ängspioplärka och buskskvätta. Storspov, liksom orre, försvinner med den öppna karaktären på mossarna. I laggkärret har bl a häckande skogssnäppa, stjärtmes och mindre hackspett observerats. Enligt utsago upptäcktes även tofsmes i området sommaren 2005. I augusti i år observerades två ungfåglar ute på mossen, vilket innebär att det förekommit häckning under 2006. Detta är i så fall den första kända på Söderåsen. Nattskärar förekommer på och invid mossen. Andra intressanta arter som syns på mossen är kungsörn och havsörn.

För att bevara en för mossarna intressant fågelfauna skall de öppna ytorna vara minst 30 ha stora. I övrigt är det främst laggkärren samt kärrpartier i mossens omgivning som är av intresse, när det gäller fågelfaunan. Klövviltstammen består av älg, rådjur, dovvilt och vildsvin. Skogsmård och räv förekommer i området.

Dagfjärilar har inventerats på Traneröds mosse. Av de fyra skånska dagfjärilsarterna, vars huvudsakliga habitat utgörs av moss- eller myrmark, har starrgräsfjäril, myrpärlemorfjäril och violett blåvinge påträffats på Traneröds mosse (se tabell 6). Däremot har inte svavelgul höfjäril påträffats.

Igenväxande hagmarker med vidkroniga, betespräglade gamla träd och död ved finns på tre platser i nära anslutning till mossen inom reservatet. Igenväxningen har gått långt, men där finns fortfarande bevarandevärden. Ett angränsande område som till största delen ligger utanför reservatet, innehåller en del äldre grovstammiga sälgar (se fig. 7).

I Grindhus är det framför allt i den gamla utmarken som det går att finna skyddsvärda kärlväxter, vilka gynnats av naturbetesmark med mycket lång kontinuitet. Både många äldre och yngre träd är tydligt betesgynnade, vilket innebär att det finns en fortlöpande kontinuitet av dessa i området (se tabell 1,2,3, och 4).

Fig. 7, Grov gammal sälga i utkanten av nordöstra sidan av reservatet. Foto taget i oktober 2005.

Den gamla slåttermarken är den som förändrats mest. De senaste decennierna har hävden där varit starkt eftersatt. Åkermarken har brukats relativt extensivt och i princip bara gödslats med stallgödsel. Båda dessa gamla inägor hålls nu öppna med hjälp av bete. I alkärren i södra delen av Grindhus kan viss sockelbildning skönjas. Albuketterna har successivt glesats ut i betesmarken och har viss betesprägel.

Tabell 1, Indikatorarter för värdefulla betesmarker som noterats i Grindhus, Skånes flora.

Indikatorarter (kärleväxter):

Sammetsdagglåpa, *Alchemilla glaucescens*
 Darrgräs, *Briza media*
 Stenmåra, *Galium saxatile*
 Ängsviol, *Viola canina ssp. Canina*
 Granspira, *Pedicularis sylvatica ssp. Sylvatica*
 Nålstarr, *Carex dioica*
 Småvänderot, *Valeriana dioica*
 Hirsstarr, *Carex panicea*
 Knägräs, *Danthonia decumbens*
 Pillerstarr, *Carex pilulifera*
 Ärenpris, *Veronica officinalis*
 Borsttåg, *Juncus squarrosus*
 Gökärt, *Lathyrus linifolius*
 Slåttergubbe, *Arnica Montana*

Tabell 2, Indikatorarter för värdefulla betesmarker som noterats i Grindhus, Artdatabanken

Indikatorarter (kryptogamer):	Hotkategori:
Grålila vaxskivling, <i>Hygrocybe lacmus</i>	NT
Sharlakansvaxskivling, <i>Hygrocybe punicea</i>	NT

Tabell 3, Indikatorarter för värdefulla betesmarker som noterats i Grindhus, Föreningen Söderåsens natur.

Indikatorarter (kärleväxter):

Blåsuga, *Ajuga pyramidalis*
 Kattfot, *Antennaria dioica*
 Slåttergubbe, *Arnica montana*
 Kambräken, *Blechnum spicant*
 Stagg, *Nardus stricta*
 Bergbräken, *Oreopteris limbosperma*
 Granspira, *Pedicularis sylvatica*
 Jungfrulin, *Polygala vulgaris*

Tabell 4, Indikatorarter för värdefulla fuktängar som noyerats i Grindhus, Föreningen Söderåsens natur.

Indikatorarter (kärlväxter):

Småstarr, *Carex nigra*
Hirsstarr, *Carex panicea*
Ängsull, *Eriophorum angustifolium*
Trådtåg, *Juncus filiformis*
Småvänderot, *Valeriana dioica*
Kärrviol, *Viola palustris*

Tabell 5, Indikatorarter för värdefulla hävdmarker som noterats i Lilla Klåveröd, Föreningen Söderåsens natur.

Indikatorarter (kärlväxter):

Knölsmörlblomma, *Ranunculus bulbosus*
Jungfrulin, *Polygala vulgaris*
Kärrviol, *Viola palustris*
Blåsuga, *Ajuga pyramidalis*
Ängsvädd, *Succisa pratensis*
Svinrot, *Szorzoneria humilis*
Jungfru Marie nycklar, *Dactylorhiza maculata ssp maculata*
Grönvit nattviol, *Platanthera chlorantha*
Luddhavre, *Helictotrichon pubescens*
Ängshavre, *H. pratensis*
Knägräs, *Danthonia decumbens*

Tabell 6, Observerade fjärilar vid Traneröds mosse, av Tommi Sandberg 2006, Föreningen Söderåsens natur.

Fjärilar

Violettblåvinge, *Plebejus optilete*
Grönsnabbvinge, *Callophrys rubi*
Prydlig pärlemorfjäril, *Boloria euphrosyne*
Myrpärlemorfjäril, *Boloria aquilonaris*
Kartfjäril, *Araschnia levana*
Sälgskimmerfjäril, *Apatura iris*
Starrgräsfjäril, *Coenonympha tullia*

2.5.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Av de strukturer som skapades i Grindhus och Lilla Klåveröd under 1800-talet är det mycket som finns kvar, vilket är unikt i Skåne i dag. Exempel på detta är fägatan i Grindhus, som leder från gårdstomten till utmarken, och stenmurarna på de idag gamla ägo gränserna (se Fig. 8). Den gamla fägatan i Lilla Klåveröd är tyvärr inte i lika gott skick utan skulle behöva röjas fram (se Fig. 9). Vissa strukturer, som gamla vägar, terasser och odlingsrösen, samt viss växtlighet har anknytning till ett ännu mer ålderdomligt odlingslandskap

Fig. 8, Gammal fägata i Grindhus, augusti 2006.

Fig. 9, Gammal fägata i Lilla Klåveröd, augusti 2006.

Arealen är indelad efter utmark och inägor. Särskilt utmarken har bevarat sin prägel sedan 1800-talet

2.6 Intressen för friluftslivet

Söderåsen, som Traneröds mosse ligger på, är riksobjekt för det rörliga friluftslivet. Naturreservatet är därför redan lättillgängligt för rekreation och friluftsliv. Där finns parkeringsplatser, anlagda stigar och spångar ut på mossen, informationstavlor, grillplatser, utkikstorn, papperskorgar och toaletter. Området är naturskönt samt har även höga upplevelsevärden ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Vandringsleden kring mossen skall dock ändras i sin sträckning i samband med restaurering.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål

Den övergripande målsättningen för naturreservatet Traneröds mosse är att bevara och restaurera mossens representativa särdrag som sydvästlig mosse med kantskog av björk. Det öppna mosseplanet bör vara lika stort som på 1947 års flygfoto. För att karaktären sedan skall bestå måste hänsyn tas till en rad omvärldsfaktorer, såväl ekologiska och geologiska. Av stor vikt är bland annat att mossen har en väl fungerande naturlig hydrologi.

De biologiska och kulturhistoriska värdena hos de angränsande jordbruksfastigheterna Grindhus och Lilla Klåveröd bör bevaras.

Reservatet ska vara tillgängligt för rekreation och friluftsliv.

3.2 Generella åtgärder

Målsättningen är att eftersträva återskapandet av en miljö som passar orrens habitatkrav då den försvann till följd av just de negativa förändringar som hotar mossens intressanta särdrag. Enligt T. Johnsson (1979) försvinner exempelvis orre och storspov i samband med att mossarnas öppna karaktär försvinner. En stor sammanhängande öppen yta är också bättre än flera små. På Traneröds mosse består dessa negativa förändringar av igenväxning av laggkärret och en påtaglig etablering av gran i kantskogen. En starkt bidragande orsak till orrens tillbakagång är också att angränsande fäladsmarker håller på att växa igen, då den är beroende av risbete inom öppna fäladsmarker och naturbeten. Anledningarna till dessa förändringar är flera, men till stor del beror de på granplanteringarna i omgivningen samt aktiv dränering och därmed viss grundvattensänkning i mossen. Bidragande orsak är också det ökande kvävenedfallet.

Generella åtgärder bör vara att det öppna mosseplanet ökas och bibehålls genom röjning vintertid av framför allt gran och tall, men till viss del även björk. Röjningen ska då påbörjas ute på mosseplanet och avslutas vid laggkärret. Det röjda skall forslas bort från mossen, alternativt brännas, då ytterligare kväveläckage inte är önskvärt.

Om det inte skadar det omgivande skogsbruket ska vattenflödet från mossen spärras, i tidigare grävda diken, för att höja vattenståndet.

I så stor utsträckning som möjligt bör igenväxande fäladsmarker röjas och betas. Gallring för att gynna grova betespräglade träd med höga naturvärden bör genomföras.

Fig. 10, Område Ns4, som håller på att växa igen. Oktober 2005.

3.3 Planeringsområden

Naturreseptatet har delats in i sex planeringsområden, med skog, myr och betesmark som kräver olika skötselåtgärder. Dessutom avhandlas skötsel av anläggningar för friluftslivet.

Olika bestånd och delområden kan tillhöra samma planeringsområde, då dessa bestäms utifrån likartade skötselåtgärder och inte geografisk angränsning.

- Planeringsområde Pf – Produktionsskog som successivt skall avvecklas
- Planeringsområde Ns – Skog av naturvårdsintresse som kräver skötsel
- Planeringsområde No – Skog av naturvårdsintresse som lämnas för fri utveckling
- Planeringsområde B – Naturbetesmark som skall fortsätta att betas
- Planeringsområde Ms – Myrmark som kräver skötsel
- Planeringsområde Mo – Myrmark som lämnas för fri utveckling

Fig. 11, Ruin antagligen efter skvaltkvarn i Lilla Klåveröd.

4 Bevarandemål och skötselåtgärder för planeringsområden

4.1 Planeringsområde Pf – Produktionsskog som successivt skall avvecklas och överförs till Ns

Areal: ca 4,61 ha granplanteringar.

Bevarandemål

- Granskogen skall successivt omföras till lövskog, företrädesvis bok och ek.
- Barrföryngring, undantaget tall och en, får ej förekomma.
- Stigar och vandringsleder skall vara framkomliga

Skötselåtgärder

- Granskogen avvecklas. Detta ska senast ske vid avverkningsmogen ålder.
- Inslag av löv, företrädesvis bok och ek, sparas. Frihuggning kring dessa ska också genomföras.
- Självföryngrad gran ska röjas bort regelbundet, minst vart 5:e år.
- Stigar och vandringsleder ses kontinuerligt över så att dessa hålls framkomliga.

4.2 Planeringsområde Ns – Skog av naturvårdsintresse som kräver skötsel

Areal: 32,6 ha, varav delområde:

Ns1: (20,5 ha) bl a gran-björkkärr av fattig vitmosstyp

Ns2: (1,2 ha) blandskog av ris-grästyp

Ns3: (8,6 ha) blandad fastmarksskog, mest björkskog av örttyp

Ns4: (2,4 ha) Igenvuxen betesmark.

Bevarandemål

- Kantskog och laggkärr, utan inslag av gran, som domineras av björk. De bestånd som består av sumpalskog av örttyp bevaras, men inslagen av gran ska minimeras.
- En naturligt fungerande hydrologi.
- Överföra blandskogen med markanta inslag av ek och bok till ek-boskog av ris- grästyp utan inslag av gran. Vidkroniga gamla träd ska få uppnå hög ålder och nya sådana ska ha möjlighet att utvecklas. Skogen ska även innehålla rikligt med död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Denna bör finnas i både solexponerade och skuggiga lägen.
- Fastmarksskog som domineras av björk och bok. Bok får gärna gynnas för att återge området ett ursprungligare utseende. Graninslaget avlägsnas.

- Äldre och grövre träd, samt tillskapandet av sådana, ska gynnas.
- Stigar och vandringsleder ska vara framkomliga och väl underhållna.
- Igenvuxen hagmark, (Ns4), röjs vart 15:e år för att gynna de vidkroniga äldre träden och enarna och för att behålla en viss öppenhet i området. Grenar och sly samlas ihop på lämpligt ställe inom området. Området kan med fördel betas om möjlighet finns.

Skötselåtgärder

- All gran avlägsnas. Dock kan de allra minsta plantorna som växer i eller i anslutning till laggkärren lämnas kvar eftersom de flesta av dessa troligtvis inte kommer att överleva. Överlevande som etablerar sig röjs sedan successivt undan. För att minimera skador på torvtäcket bör detta göras vintertid. Ris och ved rensas upp och tas bort från naturreservatet alternativt eldas upp.
- I kantskog och laggkärr ska björk gynnas genom röjning av främmande trädslag och framför allt tall. Undantag gäller dock sumpalskogen.
- Efter röjning i kantskogen och ute på mossen läggs frånflödena från mossen igen. Detta kan göras med ett enkelt plankdämme om så anses behövligt. Alternativet är att lägga igen diken med ris och grenar för att få en mer gradvis igentäppning.
- I den omgivande fastmarksskogen kan bok gynnas genom viss frihuggning och röjning kring uppkommande träd.
- Vidkroniga och grövre träd ska bevaras och gynnas genom frihuggning. Uppväxande sly kring dessa ska kontinuerligt röjas bort så att inte stammarna skuggas.
- Död ved lämnas orörd där den står och faller om den inte blockerar markerade stigar eller spångar, då den får flyttas undan eller, om nödvändigt, kapas.
- Stigar och vandringsleder ska kontinuerligt ses över och hållas framkomliga.

4.3 Planringsområde No - Skog av naturvårdsintresse som lämnas för fri utveckling

Areal: 15,3 ha, varav delområde:

No1: (1,9 ha) Klibbalskog av översilningstyp

No2: (0,5 ha) Blandskog av ris- grästyp

No3: (11 ha) björkskog på gamla mossodlingar, Sumpbjörkskog av ris-grästyp, björkskog av örttyp, blandskog av örttyp och sumpblandskog av örttyp

No4: (0,8 ha) Bokskog av ris-kruståteltyp

No5: (1,1 ha) Bokskog av ris-kruståteltyp

Bevarandemål

- Fritt utvecklad skog som med tiden uppvisar olikåldrighet och riklig förekomst av död ved i varierande form i såväl solexponerade som skuggiga lägen.
- Inslaget av gran ska vara minimalt.
- En naturligt fungerande hydrologi.
- Stigar och vandringsleder skall vara framkomliga och väl underhållna.

Skötselåtgärder

- All gran ska bort. Avverkning sker vintertid för att minimera åverkan på området. Ris och ved efter avverkning ska inte ligga kvar, utan tas bort från naturreservatet, alternativt eldas upp.
- Död ved lämnas orörd där den står eller ligger om den inte är i vägen för vandringsleder och spångar, då den eventuellt får flyttas åt sidan eller kapas.
- Hydrologin ska vara naturligt fungerande. Gamla diken får ej hållas öppna utan däms upp eller tillåts växa igen.
- Stigar och vandringsleder ska kontinuerligt ses över och hållas framkomliga.

4.4 Planeringsområde B – Naturbetesmark som skall betas

Areal: 20,3 ha, varav delområde

B1: (16 ha) Naturbetesmark med varierande träd- och buskbeklädnad

B2: (0,4 ha) Betesmark som ska hållas öppen

B3: (0,15 ha) Artrika staggräsmarker

B4: (3,8 ha) Öppen betesmark och gamla åkrar permanent omlagda till betesmark

Bevarandemål

- Naturbetesmarkerna i Lilla Klåveröd och Grindhus skall ha ett sådant betestryck att den värdefulla hävdgynnade flora och fauna som finns knuten till områdena gynnas.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier ska förekomma i såväl solexponerade som skuggiga miljöer.
- Bortsett från enbuskar skall det inte förekomma inslag av barrträd.
- Trädsiktet i den trädbevuxna hagmarken i Lilla Klåveröd ska vara betydligt glesare.
- Kulturhistoriska lämningar i form av exempelvis stengärdesgårdar, fägator, odlingsrösen, ruiner efter kvarnanläggning och terrasser ska bevaras och underhållas.

Skötselåtgärder

- Lilla Klåveröd bör betas med ett så pass högt betestryck att förnaansamling ej sker. På grund av igenväxning och uppslag av sly kan betet med fördel ske med får, häst och nöt, var för sig eller tillsammans. I de öppna hagmarkerna och igenlagda gamla åkermarkerna finns ängsarter som motiverar ett sent betespåsläpp. Detta ska inte bidra till mer förnaansamling. Med några års mellanrum kan betet dock ersättas av slåtter eller bränning. Sly som ratas av betesdjuren röjs bort. I de områden som har ett mer slutet trädskikt gallras detta successivt och kompletteras med extensivt bete. Grövre och mer vidkroniga träd gynnas genom frihuggning.
- Betesmarkerna i Grindhus betas med nuvarande betestryck. För att minimera gödslingen vintertid bör fällindelningen ändras med lämpligt tidsintervall.
- Död ved lämnas där den står och faller om den inte innebär olägenhet för vandringsleder eller kulturhistoriska lämningar.
- All gran röjs undan successivt.
- Stengården, odlingsrösen, ruiner och gamla fågator hålls fria från uppväxande buskar och sly.

4.5 Planeringsområde Ms – Myrmark som kräver skötsel

Areal: (34 ha) Björkmosse av ristyp

Bevarandemål

- Detta planeringsområde ska omföras till öppet mosseplan inom en 5-årsperiod. Resultatet ska likna 1947 års flygbild (se fig. 2). Därefter ska det hållas öppet.

Skötselåtgärder

- Røjning av all trädvegetation från det öppna mosseplanet och ut mot laggkärret så att den öppna delen av mossen ökar. Därefter hålls denna areal öppen genom røjning vid behov.
- All røjning bör ske vintertid när det är tjäle i marken för att minimera åverkan på fält- och bottenskikt.
- Røjat material bortforslas från reservatet alternativt bränns, avverkad ved bortforslas.

4.6 Planeringsområde Mo – Myrmark som lämnas för fri utveckling

Areal: 10,6 ha

Bevarandemål

- Det öppna mosseplanet utvecklas fritt.
- Hydrologin ska vara väl fungerande med ett något högre vattenstånd än i dagsläget för att gynna det öppna mosseplanet.

Skötselåtgärder

- Det öppna mosseplanet lämnas till fri utveckling.
- Frånflödet vid västra laggkärret, (se karta 6), spärras för att höja vattenståndet i mossen.

5 Friluftsliv och turism

Traneröds mosse och Grindhus är redan etablerat som strövområden. Dessutom utnyttjas mossen som exkursionslokal av bland annat Lunds Universitet på grund av sina värden som ett internationellt intressant objekt i både ekologiskt och geovetenskapligt hänseende. Grindhus har också använts som

”demonstrationsgård för odlingslandskapets natur- och kulturvärden”.

Stigar och vandringsleder ska ses över och en delvis ny sträckning dras. Då terrängen gör området relativt otillgängligt är spångar ett måste för att tillgängliggöra området. De flesta spångarna i området är i mindre bra kondition och bör renoveras inom kort. I samband med renoveringen kan en ny stäckning dras för att minska påverkan på mossen. Parkeringsplatserna, soptunnorna och toaletten är i gott skick. Dock saknas reservatsskyltar med information om området. Dessa bör placeras ut snarast. Utsiktstornet saknar utsikt över själva mossen och röjning är ett måste om man ska kunna erhålla sikt över mossen. Möjlighet lämnas i skötselplanen för byggande av ett gömsle från vilket man kan studera mossen utan att störa djur och fågellivet, exakt placering bör diskuteras med ornitolog, se karta 3.

5.1 Syfte

Syftet med anläggningarna för friluftslivet är att underlätta för besökare att komma ut i och uppleva området utan att negativt påverka området. Dessutom får besökande en möjlighet att lära sig något om den här typen av natur- och kulturlandskap. Området har höga upplevelsevärden och bjuder på fina och trevliga vandringsstråk.

5.2 Information, tillgänglighet, parkeringar mm

Informationsskyltar ska placeras ut och uppdateras vid behov. Vägvisning till reservatet ska finnas från väg landsväg 1816. Ansökan görs hos Vägverket. Åtgärderna bör vidtagas snarast möjligt. Stigar, vandringsleder, parkeringar, fågeltornet soptunnor, toaletter och grillplats skall ses över med jämna mellanrum och hållas i gott skick.

För övrigt ska soptunnor tömmas regelbundet. Toaletter ska städas och tömmas regelbundet.

6 Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för att regelbunden tillsyn och förvaltning av reservatet och friluftsanordningar sker.

7 Dokumentation och uppföljning

- Årlig dokumentation av skötselåtgärder.

- Uppföljning av bevarandemålen vart 5:e år. I betes- och hagmarkerna skall bete och röjning följas upp regelbundet och ge resultatet godkänt eller icke godkänt. I träd- och buskskikt skall röjning följas upp som utfört (=godkänt) respektive icke utfört (=underkänt). Naturvårdsförvaltaren svarar för uppföljning av bevarandemål.
- Hydrologin i mossen och dess omgivningar ska kontinuerligt följas upp.
- Förekomst eller avsaknad av orre dokumenteras årligen.

Ytterligare ska naturvårdsförvaltaren dokumentera utförda åtgärder genom att ange:

1. Skötselområde.
2. Slutförd åtgärd inom respektive skötselområde.
3. År och månad för åtgärdens utförande.
4. Kostnader, finansiering (vårdanslaget etc), intäkter.
5. Eventuell notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet, t.ex slitage och andra störningar p g a friluftslivet.

8 Källor

Litteratur

- Arnström, T., 1989: *Traneröds mosse. Beskrivning av natur- och kulturförhållanden samt plan för skötsel och underhåll*, Länsstyrelsen i Malmöhus län, Malmö
- Fredén, K. (red.), 2002: *Berg och jord. SNA*, Uppsala
- Germundsson, T. & Schlyter, P.(red.), 1999: *Atlas över Skåne. SNA*, Uppsala
- Helmfrid, S. (red.), 1996: *Sveriges geografi. SNA*, Uppsala
- Johansson, A., 1989: *Våtmarker i Kristianstads län*, Länsstyrelsen i Kristianstads län, Kristianstad
- Johnsson, Thomas, 1979: *Häckfågelfaunan på de skånska mossarna*, Anser 18: 109-128
- Lindup, B., 1994: *Våtmarksinventering i Malmöhus län*, Länsstyrelsen i Malmöhus län, Malmö
- Lonnstad, J. & Löfroth, M. (red.), 1994: *Myrskyddsplan för Sverige*, Naturvårdsverket, Solna
- Länsstyrelsen i Kristianstads län, Planeringsavdelningen, 1983: *Myrar i Kristianstads län*, Kristianstad
- Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1996: *Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer*, Kristianstad
- Länsstyrelsen i Malmöhus län, Planeringsavdelningen, Naturvårdsenheten, 1982: *Torvmossar i Malmöhus län. Meddelande om samhällsplanering i Malmöhus län nr 4/1982*, Malmö
- Länsstyrelsen i Skåne län, 2003: *Från Sandhammaren till Kullaberg – Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län*, Malmö
- Löfgren, Rolf & Andersson, Leif, 2000: *Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker*, Naturvårdsverket, rapport 5081, Stockholm
- Löfroth, M. (red) 1997; *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*
- Nilsson, K., 2005: *Utkast till bevarandeplan för Natura 2000-område Traneröds mosse*, Länsstyrelsen i Skåne län, Malmö
- Påhlsson, L. (red.) 1998. *Vegetationstyper i Norden*. TemaNord 1998: 510. Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn
- Åberg, E., 198?: *Trädetablering på tre Skånska myrar under åren 1940-1985*, Examensarbete, Ekologiska Institutionen, Lunds Universitet

Kartor

Karta över Skåne, 1684 och 1687, Gerhard von Buhrman
Berggrundskartan, SGU, 2001
Jordartskartan, SGU, 1999
Ortofoto flygbild 2003
Ortofoto flygbild 1947
Konga socken, akt nr 42: Skifteskarta år 1866-1877
Ekonomiska kartan från 1913
Riseberga socken. Skifteskarta år 1804 – 1809

Muntliga kontakter

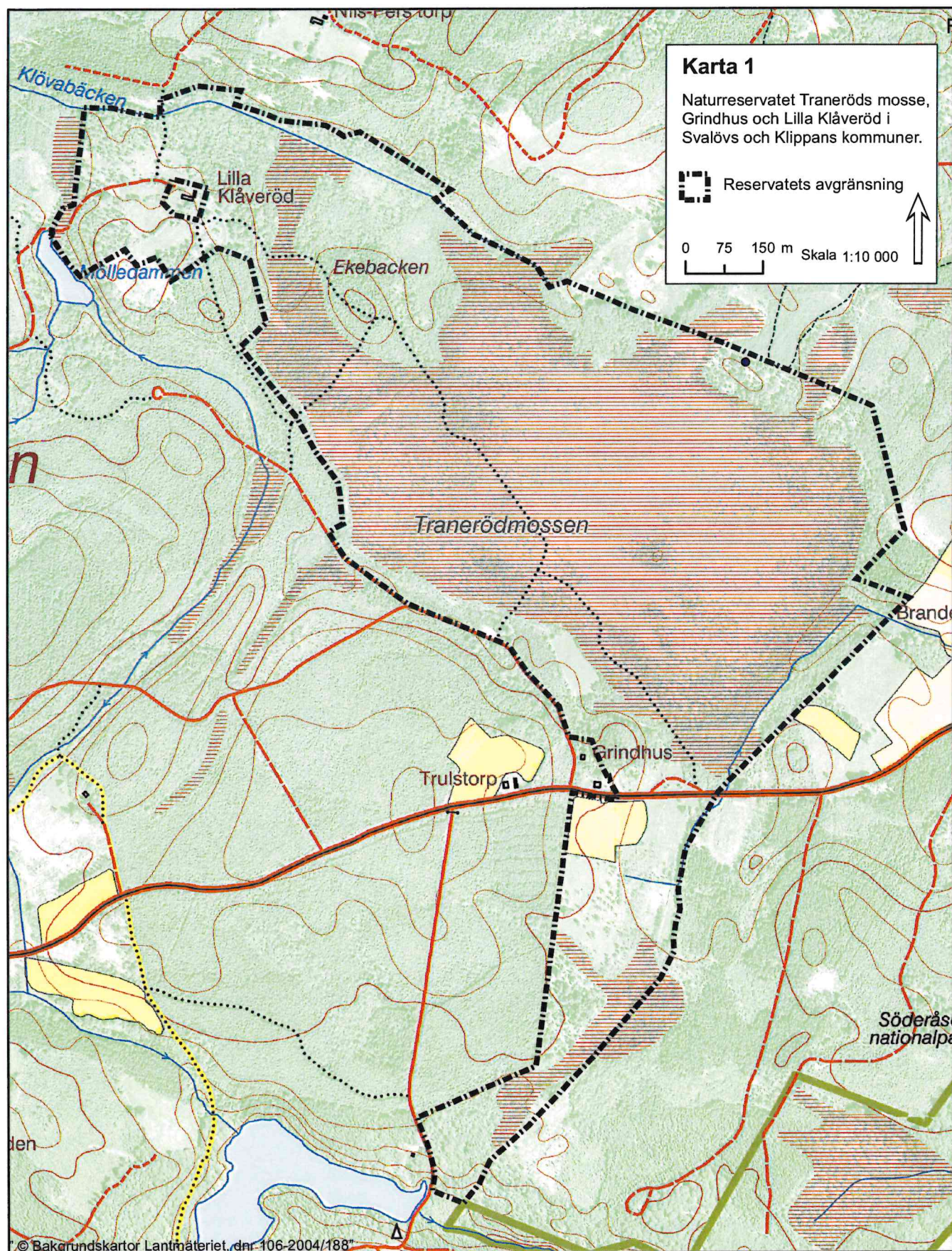
Edlundh, Bo. Skogssällskapet
Hall, Jenny, Länsstyrelsen i Skåne län
Larsson, Anders. Länsstyrelsen i Skåne län
Nilsson, Christer, Länsstyrelsen i Skåne län
Simonsson, Robert, Braås

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om fastställande av skötselplan för
naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i
Svalövs och Klippans kommuner, Skåne

Dnr 511-35517-06
1214-213

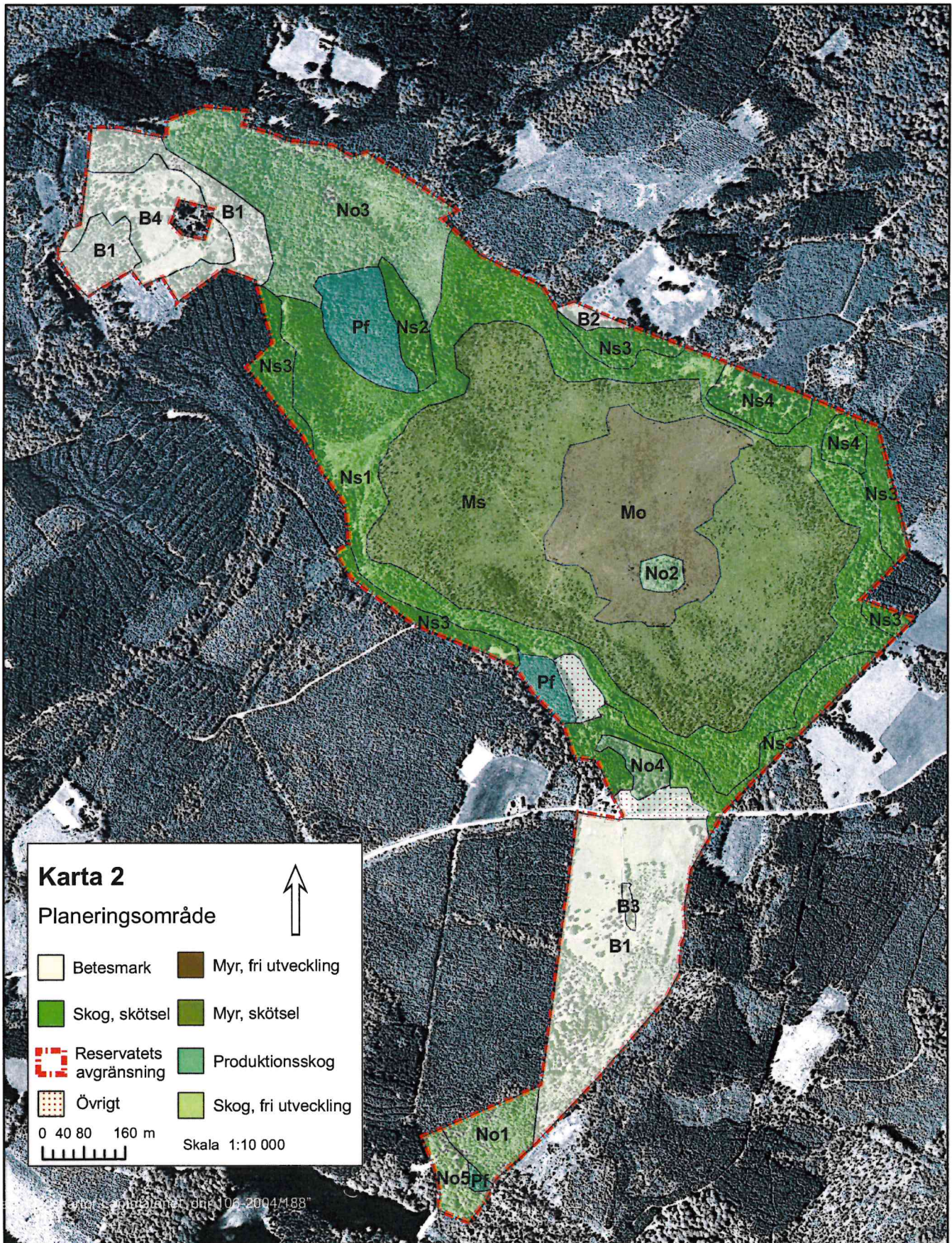

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om fastställt av skötselplan för
naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i
Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län.

Dnr 511-35517-06
1214-213

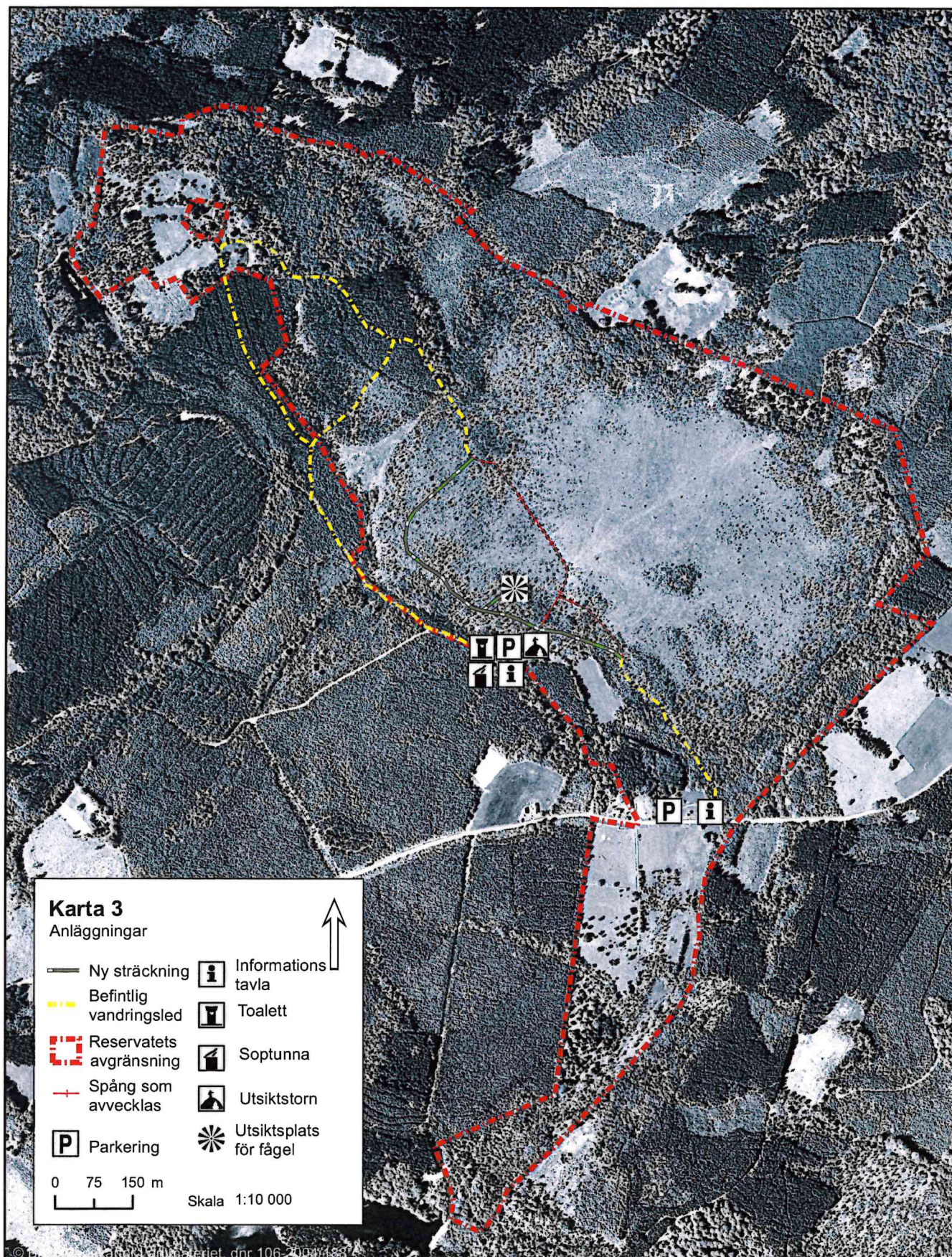

LÄNSSTYRELSEN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om fastställt av skötselplan för
naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i
Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län.

Dnr 511-35517-06
1214-213

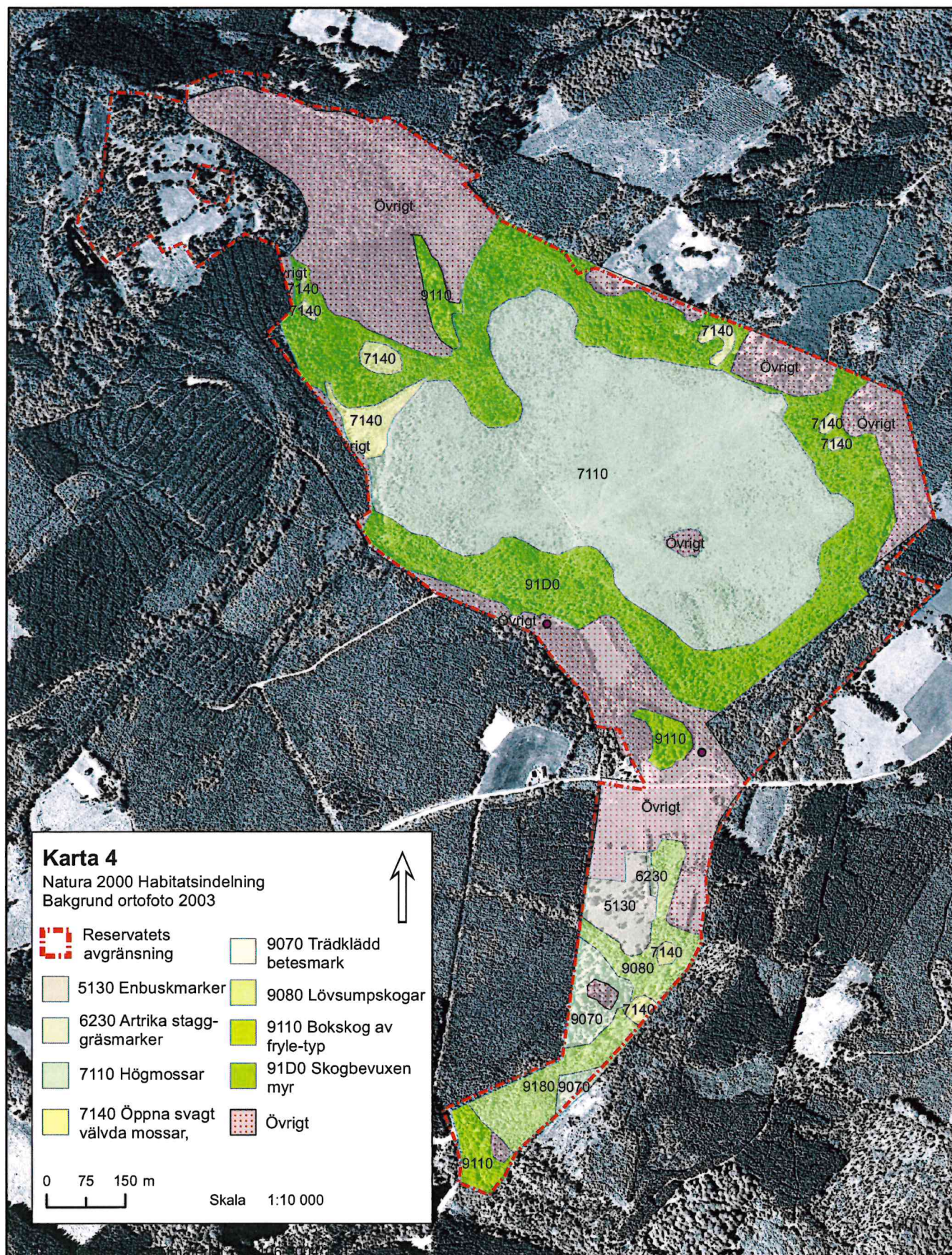

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om fastställande av skötselplan för
naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i
Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län.

Dnr 511-35517-06
1214-213

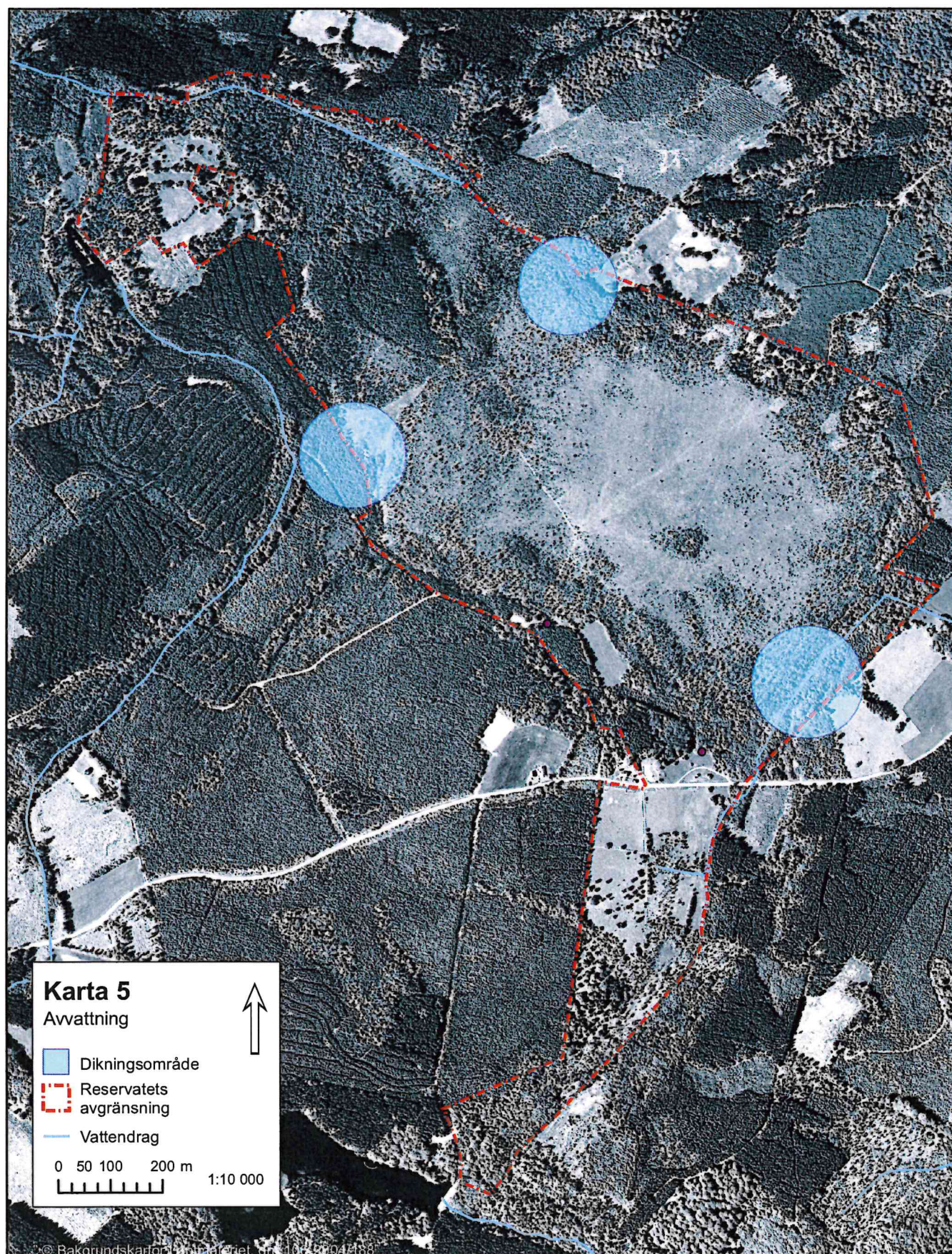

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut om fastställande av skötselplan för
naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i
Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län.

Dnr 511-35517-06
1214-213

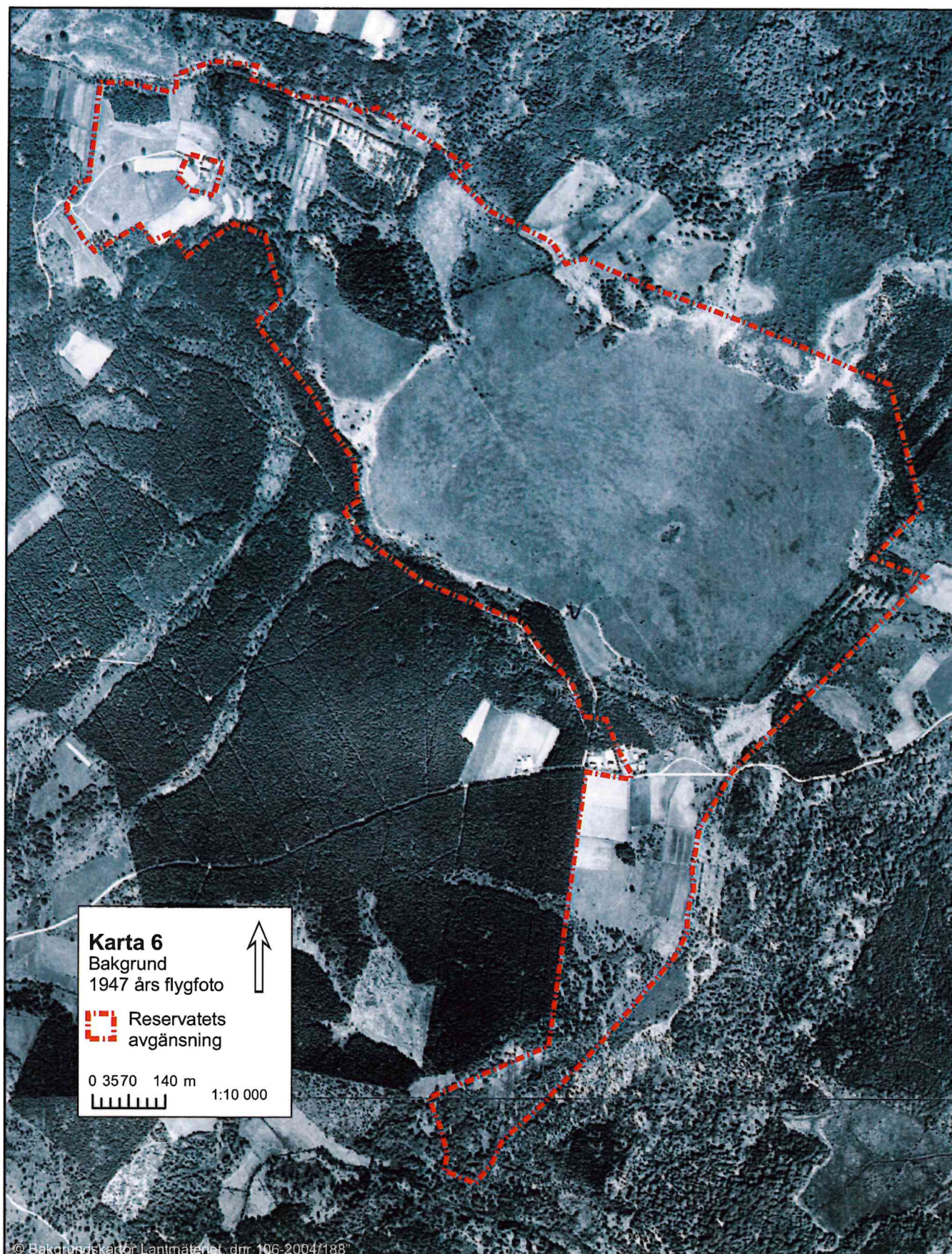

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut omfastställade av skötselplan för
naturreservatet Traneröds mosse, Grindhus och Lilla Klåveröd i
Svalövs och Klippans kommuner, Skåne län.

Dnr 511-35517-06
1214-213

Karta 6
Bakgrund
1947 års flygfoto

 Reservatets
avgänsning

0 3570 140 m

1:10 000

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet. **Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 MALMÖ.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning, så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall göra kan Ni kontakta Länsstyrelsen, tel 040/044-25 20 00 (växel).